

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 2^ο Νηπιαγωγείο Ρεθύμνου

Τμήμα: Ολοήμερο

Αριθμός νηπίων : 15

Αριθμός αλλοδαπών νηπίων: 13

Χώρες προέλευσης των αλλοδαπών νηπίων: Αλβανία, Βουλγαρία, Συρία,

Οι μαθητές, όταν ξεκίνησαν τη σχολική χρονιά, είχαν ελάχιστη γνώση της ελληνικής γλώσσας και χρησιμοποιούσαν τα ελληνικά σε μικρό βαθμό. Στην πορεία κατέκτησαν αρκετά τη γλώσσα και τη χρησιμοποίησαν ως κοινό κώδικα επικοινωνίας.

Όνομα εκπαιδευτικών: Ιουλία Ανυφαντάκη, Ελένη Αλεξάκη

Μουσείο: Παλαιοντολογικό Μουσείο Ρεθύμνου - παράρτημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή.

Όνομα εκπροσώπου του μουσείου: Στέλλα Πιοτογιαννάκη

Στόχοι

Παιδαγωγικός - γνωστικός: Μέσα από την επαφή των νηπίων τόσο με το χώρο του Μουσείου όσο και με το αντικείμενο ενδιαφέροντος -που εδώ είναι ο προϊστορικός ελέφαντας της Κρήτης- τα παιδιά αποκτούν πλήθος γνώσεων και εμπειριών και διαμορφώνουν μια ευρύτερη οπτική για την ιστορία και το χρόνο.

Μέσα από τις δράσεις που εφαρμόζονται πριν και κατά την διάρκεια της επίσκεψης στο Μουσείο τα παιδιά αναπτύσσονται γλωσσικά, αφού έρχονται σε επαφή με καινούριες λέξεις και έννοιες, ενώ, καθώς επενεργούν πάνω σε αντικείμενα και πράγματα που σχετίζονται με το Μουσείο και το περιεχόμενό του, αναπτύσσονται και **κινησθητικά**.

Τέλος, καλύπτεται και ο **συναισθηματικός – διαπολιτισμικός στόχος** μέσα από τις δράσεις εκείνες που επιλέχθηκαν για να διαμορφώσουν στα νήπια την αποδοχή της οικουμενικότητας του πλανήτη καθώς και της διαφορετικότητας.

Δράσεις

Για την πραγματοποίηση του όλου προγράμματος εφαρμόστηκαν πολλές και μεγάλης ποικιλίας δράσεις.

Καταρχήν, είναι απαραίτητο να αναφερθούμε στην παρακολούθηση της ημερίδας «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» που πραγματοποιήθηκε στις 19/01/2013 στο ξενοδοχείο Τιτάνια των Αθηνών.

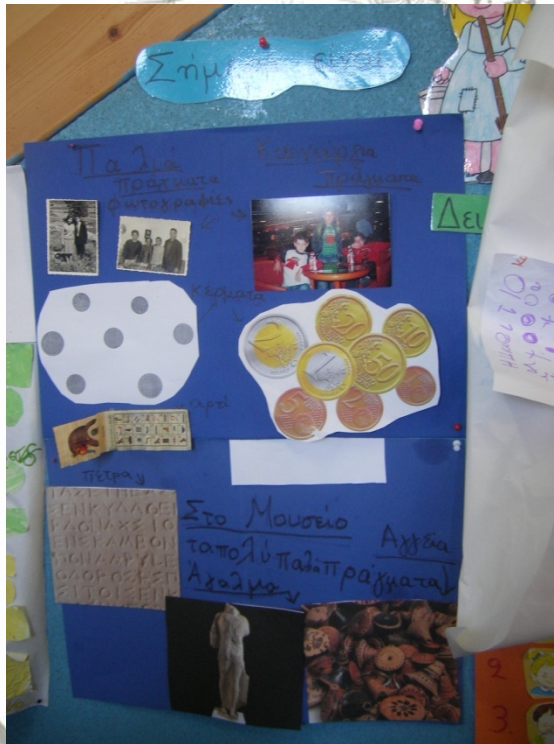
Η ημερίδα ανταποκρίθηκε κατά πολύ στις προσδοκίες μας, διότι όχι μόνο επιμορφωθήκαμε πάνω στο τι σημαίνει σχολική επίσκεψη στο μουσείο, αλλά παρακολούθησαμε και την παρουσίαση προγενέστερων εφαρμοσμένων προγραμμάτων στο πλαίσιο της υποδράσης 9.5 «Εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών» από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και προετοιμαστήκαμε στο πώς θα δουλέψουμε το δικό μας πρόγραμμα.

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε συνάντηση εκπαιδευτικού και μουσειοπαιδαγωγού και αμέσως μετά οργανώθηκε και διενεργήθηκε και η επίσκεψη της μουσειοπαιδαγωγού στο σχολείο.

Πριν την επίσκεψη στο μουσείο

Πριν την επίσκεψη της μουσειοπαιδαγωγού έγινε συζήτηση με τα παιδιά για να κατανοήσουν τις έννοιες «παλιό/ παλαιό» και «καινούριο/ σύγχρονο». Για το σκοπό αυτό παρουσιάστηκαν στα παιδιά παλιές φωτογραφίες, κέρματα, χαρτί- πάπυρος, καθώς και τα αντίστοιχα σύγχρονά τους.

Καταλήξαμε στην έννοια του μουσείου ως χώρου όπου φυλάσσονται τα παλιά πράγματα. Δείξαμε εικόνες από το Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών (τυχαία επιλογή) και τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με τις έννοιες «αγγείο», «άγαλμα» και «ειδώλιο». Κατόπιν, μέσα από βιβλία και λευκώματα είδαμε και άλλα μουσεία με διαφορετικά εκθέματα και μιλήσαμε για τις ονομασίες των μουσείων που δίνονται ανάλογα με τα εκθέματά τους.

Εικόνα 1: Το παλιό και το καινούριο

Είδαμε από το διαδίκτυο ποια μουσεία υπάρχουν στην πόλη μας. Τα νήπια εκδήλωσαν την επιθυμία να επισκεφτούμε ένα μουσείο. Ιδιαίτερη εντύπωση τους έκαναν τα εκθέματα του Παλαιοντολογικού Μουσείου, και γι' αυτό αποφασίσαμε να το επισκεφτούμε.

Την επόμενη μέρα μπήκε το ερώτημα «πού βρίσκουμε» και «ποιος βρίσκει» αυτά που φυλάσσονται στο μουσείο. Μέσα από εποπτικό υλικό μάθαμε για την «ανασκαφή» και τον «αρχαιολόγο». Αποφασίσαμε και εμείς να οργανώσουμε τη δική μας «ανασκαφή». Τα παιδιά χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες, σε αυτούς που έσκαβαν για να ανακαλύψουν, σε εκείνους που καθάριζαν τα ευρήματα και σε αυτούς που κατέγραφαν τα ευρήματα.

Εικόνα 2: Ο αρχαιολόγος

Εικόνα 3: Η δική μας ανασκαφή

Την ίδια μέρα στο απογευματινό πρόγραμμα μας επισκέφτηκε η εκπρόσωπος του Παλαιοντολογικού Μουσείου. Παρουσίασε στα παιδιά εικόνες από προϊστορικά ζώα που ζούσαν στην Κρήτη καθώς και εικόνες από απολιθώματα. Τους μίλησε για τον παλαιοντολόγο και ποια είναι η δουλειά του, έδειξε εικόνες από απολιθωμένους αχινούς, σαλιγκάρια, ελάφι, ιπποπόταμο, κουκουβάγια και τον ελέφαντα της Κρήτης. Επίσης, παρουσίασε εικόνες του παλαιοντολογικού μουσείου και ευρημάτων που φυλάσσονται σε αυτό. Υποσχέθηκε στα νήπια ότι μια μέρα θα μας περιμένει στο μουσείο για να δούμε και από κοντά αυτά τα εκθέματα.

Εικόνα 4: Γνωριμία με τον ελέφαντα

Η επόμενη δράση μας πραγματοποιήθηκε μετά από παρέλευση κάποιου χρονικού διαστήματος, καθώς στο νηπιαγωγείο μας γινόταν καθημερινά πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών του Γ' και Δ' έτους του τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου της πόλης μας. Μέσα στη σχολική αίθουσα θυμηθήκαμε ξανά τα εκθέματα του Παλαιοντολογικού Μουσείου μέσα από το εποπτικό υλικό, εστιάσαμε στον προϊστορικό ελέφαντα, καθώς είναι πολύ εντυπωσιακός ως έκθεμα και καταλαμβάνει ιδιαίτερη θέση στο συγκεκριμένο μουσείο, και προσδιορίσαμε τον τόπο που βρέθηκε (Κρήτη), αφού πρώτα τα νήπια εμπέδωσαν την έννοια του νησιού-στεριάς μέσα από ποικίλες δραστηριότητες.

Το παιχνίδι «Στεριά –θάλασσα»

Συγκεκριμένα, παίξαμε το παιχνίδι «Στεριά- Θάλασσα». Συζητήσαμε και δραματοποιήσαμε το τι υπάρχει και ποιες είναι οι δραστηριότητες στη στεριά και στη θάλασσα. Ανακαλύψαμε νησιά πάνω στο χάρτη της Ελλάδας, και βέβαια την Κρήτη, η οποία είναι και ο τόπος που μένουμε τώρα εμείς και που κάποτε έζησε ο ελέφαντας.

Εικόνα 5: Το παιχνίδι «Στεριά – Θάλασσα»

Ο ελέφαντας του σήμερα

Στη συνέχεια, μέσα από την ενασχόληση μας με τα ζώα της ζούγκλας, πολλές από τις δράσεις μας επικεντρώθηκαν στον ελέφαντα του σήμερα. Έτσι, τα νήπια έμαθαν ποιο είναι το φυσικό του περιβάλλον (η ζούγκλα), εντοπίσαμε και σημειώσαμε στην υδρόγειο σφαίρα τους τόπους προέλευσης του (Ασία και Αφρική), έμαθαν για τα φυσικά του χαρακτηριστικά, τι τρώει, πόσο ζει, για την προστασία του κλπ.

Η συγκεκριμένη ενότητα έκλεισε με την σύνθεση ενός παραμυθιού από τα παιδιά, με τίτλο «Ο Ελέφαντας που γύρισε στη ζούγκλα», που χρησιμοποιήθηκε και ως

μέσο αξιολόγησης των συγκεκριμένων δράσεων. Τέλος, τα νήπια έπαιξαν το παραμύθι που έφτιαξαν με φιγούρες σε κουκλοθέατρο.

Εικόνα 6: Το κουκλοθέατρο

Επειδή θέλαμε να προκύψει και η διαπολιτισμική διάσταση του θέματος, ερευνήσαμε την θέση του ελέφαντα στους διάφορους πολιτισμούς. Είδαμε ξανά στην υδρόγειο τις χώρες που ζει ο ελέφαντας και, μέσα από εποπτικό υλικό και το διαδίκτυο, αντλήσαμε πληροφορίες για τους κατοίκους, τις συνήθειες τους και ποια η σχέση τους με τον ελέφαντα.

Είδαμε, λοιπόν, τον ελέφαντα, άλλοτε και τώρα, σε αυτούς τους τόπους να λατρεύεται ως θεότητα, να κυκλοφορεί σε ιερούς χώρους, αλλά και στο παλάτι (για να κάνουν την βόλτα τους οι άρχοντες), να χρησιμοποιείται και ως μέσο μεταφοράς στην καθημερινή ζωή και παρατηρήσαμε πώς είναι στολισμένος, πώς κάθονται πάνω του, κλπ. Η δράση έκλεισε με την αποτύπωση των εντυπώσεων των παιδιών σε ένα φύλλο εργασίας με το σκίτσο του ελέφαντα.

Προκειμένου να δοθεί έμφαση στον σεβασμό της διαφορετικότητας και της μοναδικότητας, διαβάσαμε στα παιδιά το παραμύθι «Ο Έλμερ», έγινε αποδόμηση του παραμυθιού μέσα από ερωτήσεις και στο τέλος το κάθε παιδί ζωγράφισε τον δικό του ελέφαντα που ήταν διαφορετικός και μοναδικός!

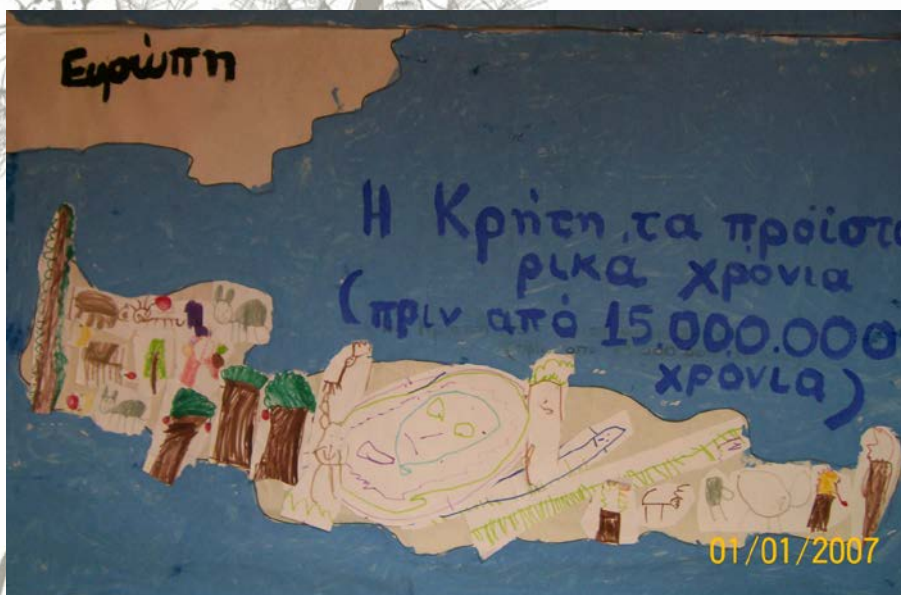
Εικόνα 7: Ζωγραφιές με ελέφαντα

Ο ελέφαντας του τότε

Με βάση τις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες των παιδιών σχετικά με τον ελέφαντα, θέσαμε το ερώτημα αν ο ελέφαντας θα μπορούσε να ζει στην Κρήτη και τα παιδιά απάντησαν αρνητικά. Ξαναθυμηθήκαμε τους αρχαιολόγους, που στην συγκεκριμένη περίπτωση θα μπορούσε να είναι και παλαιοντολόγοι, οι οποίοι κάνοντας κατά καιρούς ανασκαφές στην Κρήτη βρήκαν και μελέτησαν τα οστά που τα παιδιά έβλεπαν στο εποπτικό υλικό. Καταλήξαμε ότι πρόκειται για ελέφαντα που έζησε στην Κρήτη εκείνη την περίοδο.

Μέσα από εποπτικό υλικό που είχαμε ετοιμάσει, τα παιδιά είδαν το είδος του ενδημικού ελέφαντα που έζησε στην Κρήτη πριν από τους ανθρώπους. Πάνω στην γραμμή του χρόνου που φτάνει μέχρι το 2013, τοποθετήσαμε τον ελέφαντα χρονικά 15.000.000 χρόνια πριν, με ενδιάμεσους σταθμούς την εμφάνιση του ανθρώπου, την κατοίκησή του στην Κρήτη και την γέννηση του Χριστού. Βρήκαμε πληροφορίες για το ταξίδι του ελέφαντα από τις άλλες στεριές (Ευρώπη) μέχρι την Κρήτη και την εγκατάστασή του, τον τρόπο που ήρθε (κολυμπώντας η επικρατέστερη άποψη).

Κάναμε υποθέσεις και έρευνα για το φυσικό περιβάλλον της Κρήτης εκείνης της περιόδου και συγκρίσεις με το τωρινό. Η τελευταία αυτή δράση ολοκληρώθηκε με τη δημιουργία δύο χαρτών της Κρήτης. Τα παιδιά, αφού χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, αναπαρέστησαν πάνω σε έτοιμο σκίτσο την Κρήτη του σήμερα και την Κρήτη πριν 15.000.000 χρόνια. Προέκυψαν δύο θεαματικές εργασίες που αναρτήθηκαν στον τοίχο της τάξης μας και που απεικονίζουν η μεν μία την Κρήτη με ανθρώπους, σπίτια, δρόμους, αυτοκίνητα και άλλα στοιχεία του σήμερα και την προϊστορική Κρήτη με αρκετή βλάστηση, ελέφαντες και άλλα ζώα (ελάφι, ιπποπόταμος, κλπ.).

Εικόνα 8: Η Κρήτη του τότε

Πραγματοποιήθηκαν δράσεις που αφορούσαν την επίσκεψη σε ένα Μουσείο, τους κανόνες συμπεριφοράς στο συγκεκριμένο χώρο, κ.λ.π.

Η επίσκεψη στο Παλαιοντολογικό Μουσείο Ρεθύμνης

Την Πέμπτη, 30 Μαΐου 2013, στις 9:00' το πρωί, δεκατρία νήπια και προνήπια του ολοήμερου τμήματος του σχολείου μας, που παίρνουν μέρος στο πρόγραμμα «Παρέα με έναν ελέφαντα που έζησε κάποτε στην Κρήτη», μαζί με τη διευθύντρια, τη νηπιαγωγό και τέσσερις γονείς επισκέφθηκαν το Παλαιοντολογικό Μουσείο Ρεθύμνης. Η μετάβαση έγινε με τα πόδια.

Εκεί τα υποδέχθηκε η κ. Στέλλα Πιοτογιαννάκη που εκπροσώπησε το Παλαιοντολογικό Μουσείο στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Παρών ήταν και ο άμισθος επιμελητής του Μουσείου, κ. Βασίλης Σιμιτζής, καθώς και η κ. Άννα Μπουκογιάννη, εθελόντρια φύλακας του Μουσείου.

Εικόνα 9: Στο μουσείο

Η Στέλλα Πιοτογιαννάκη καλωσόρισε τα παιδιά και ξεκίνησε το πρόγραμμα με την ξενάγηση στο χώρο με τα απολιθώματα. Η έκθεση των απολιθωμάτων περιλαμβάνει ίχνη ζωής που υπήρξαν στην Κρήτη και έχουν βρεθεί σε πετρώματα. Η χρονολόγησή τους ξεκινά περίπου 300 εκατομμύρια χρόνια πριν από σήμερα και τα περισσότερα είναι θαλάσσιοι οργανισμοί (τριλοβίτες, αμμωνίτες, κρinoειδή, μονοκύτταροι οργανισμοί, όπως οι νουμμουλίτες, κ.ά.).

Η Κρήτη έγινε στεριά πριν από περίπου 14.000.000 χρόνια και τότε εμφανίστηκαν και τα ζώα της στεριάς. Η συλλογή διαθέτει έναν πολύ μεγάλο αριθμό (περίπου 10.000 κομμάτια) οστών από τα ζώα που ζούσαν τα τελευταία 300.000 χρόνια μέχρι και 10.000 χρόνια πριν, μέσα σε αυτά και οι ελέφαντες.

Στη βιτρίνα του ελέφαντα έγινε η δεύτερη και μεγαλύτερη στάση, όπου τα παιδιά είδαν, άκουσαν, συζήτησαν και έπαιξαν με το θέμα «Ο Ελέφαντας που έζησε κάποτε στην Κρήτη».

Εικόνα 10: Ο ελέφαντας της Κρήτης

Συγκεκριμένα, η μουσειοπαιδαγωγός ενημέρωσε τα παιδιά για το πότε και πού βρέθηκαν τα απολιθώματα, τα νήπια έκαναν παρατηρήσεις και με βάση τις γνώσεις που είχαν σε σχέση με το θέμα έγινε συζήτηση με μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων για το πώς έφτασαν οι ελέφαντες και πώς κατοίκησαν το νησί, πώς ήταν το περιβάλλον της Κρήτης τότε, τι έτρωγαν, και τι αλλαγές συνέβησαν σε αυτούς στο νέο τους περιβάλλον με τα χρόνια προκειμένου να επιβιώσουν και να συμβιώσουν με τα υπόλοιπα ζώα της εποχής (από κανονικοί ελέφαντες 3,5 μέτρων έφτασαν στο 1,5 μέτρο, «νάνοι ελέφαντες»).

Τα νήπια «ζωντάνεψαν» τον ελέφαντα του μουσείου, αφού τα ίδια έγιναν «νάνοι ελέφαντες», περπάτησαν όπως αυτοί, μιμήθηκαν τις κινήσεις της προβοσκίδας τους, τους χαυλιόδοντες τους, κ.λ.π.

Εικόνα 11: Περπατάμε όπως ο ελέφαντας

Εικόνα 12: Φτιάχνουμε το δικό μας ελέφαντα

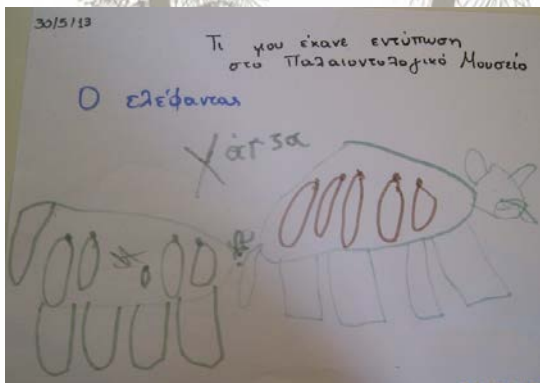
Κατασκεύασαν ομοιώματα σκελετών με πλαστελίνη και τα συναρμολόγησαν πάνω σε χαρτόνι που είχε το σχήμα του ελέφαντα.

Όλες οι φάσεις φωτογραφήθηκαν και κρατήθηκαν σημειώσεις από τις εκπαιδευτικούς.

Μετά την επίσκεψη στο μουσείο

Όταν επιστρέψαμε στο σχολείο, έγινε συζήτηση για την επίσκεψη μας στο Μουσείο, για το τι μας έκανε εντύπωση, τι μας άρεσε, πώς νιώσαμε. Τα νήπια ανέφεραν ξανά δράσεις που πραγματοποιήθηκαν εκεί και με ιδιαίτερη χαρά τις αναπαρήγαγαν (π.χ. το περπάτημα του ελέφαντα).

Τέλος, τα νήπια ζωγράφισαν αυτό που τους έκανε εντύπωση από την επίσκεψη τους στο μουσείο. Βεβαίως, την πρωτιά στις εντυπώσεις τους είχε ο προϊστορικός ελέφαντας.

Εικόνα 13,14: Τι μου έκανε εντύπωση στο μουσείο

Αξιολόγηση

Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, όλοι όσοι συμμετείχαμε σ' αυτό μείναμε με πολύ θετικές εντυπώσεις. Τόσο τα νήπια όσο και εμείς ως εκπαιδευτικοί κερδίσαμε πολλά σε γνώσεις, εμπειρίες καθώς και σε συναισθήματα που νιώσαμε, καθώς εξελισσόταν η στοχευμένη αυτή δράση μας.

Η πρόσκτηση από τα παιδιά των εξειδικευμένων πληροφοριών και γνώσεων που αφορούσαν τον ελέφαντα και κατ' επέκταση τον προϊστορικό ελέφαντα, η εξοικείωση τους με τις έννοιες, το περιεχόμενο καθώς και τον ίδιο το χώρο του μουσείου, καθώς επίσης η ομαδικότητα, η συνεργασία και η αποδοχή που αναπτύχθηκαν μεταξύ των νηπίων κατά την διάρκεια του συγκεκριμένου προγράμματος, πιστεύουμε ότι συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη της παιδείας – πολιτισμού μέσα από ένα διαπολιτισμικό πρίσμα.

Τα μέσα αξιολόγησης που χρησιμοποιήσαμε ήταν οι ίδιες οι δράσεις που πραγματοποιήσαμε, όπως η σύνθεση του παραμυθιού « Ο Ελέφαντας που γύρισε στη ζούγκλα» και η παράστασή του στο κουκλοθέατρο. Επίσης, η αποτύπωση των εντυπώσεων των παιδιών από όσα είδαν και έμαθαν για τον ελέφαντα στους διάφορους πολιτισμούς σε ένα φύλλο εργασίας. Ακόμη, ο σχεδιασμός του δικού τους μοναδικού, διαφορετικού από τους άλλους, ελέφαντα, καθώς και οι δύο χάρτες που κατασκεύασαν σαν καταληκτική δραστηριότητα –αξιολόγηση, πριν την επίσκεψη στο μουσείο. Τέλος, μετά την επίσκεψη στο Μουσείο, η συζήτηση που έγινε στο σχολείο για τις εντυπώσεις μας και η αποτύπωση τους πάνω στο χαρτί.

Κυρίως, θέλουμε να τονίσουμε ότι τα παιδιά συμμετείχαν στη συγκεκριμένη δράση με ιδιαίτερη χαρά, και η δημιουργικότητα και το ενδιαφέρον τους ήταν αμείωτα σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Αν θέλαμε να αναφέρουμε κάποια αρνητικά σημεία – δυσκολίες του προγράμματος θα ήταν η έλλειψη συγκεκριμένου εποπτικού υλικού λόγω της εξειδικευμένης φύσης του θέματος (βιβλία, εικόνες, έλλειψη διαδικτύου), το οποίο με πολύ κόπο προσκομίσαμε είτε δανειζόμενο είτε αγοράζοντας το ή εκτυπώνοντας με τα ελάχιστα χρήματα που διέθετε το σχολείο μας. Υπήρξε, επίσης, δυσκολία στη μεταφορά των παιδιών στον χώρο του συγκεκριμένου μουσείου, αφού η χρήση του λεωφορείου, που ήταν και επιχορηγούμενη, ήταν αδύνατη (βρισκόμαστε στην παλιά πόλη). Η απόσταση που καλύψαμε με τα πόδια μέχρι να φτάσουμε στο συγκεκριμένο μουσείο ήταν αρκετά μεγάλη για την αντοχή και την ασφάλεια των παιδιών.

Συμπερασματικά, πάντως, θα θέλαμε να αναφέρουμε καταληκτικά ότι τα παιδιά και οι εκπαιδευτικοί με το συγκεκριμένο πρόγραμμα απολαύσαμε ένα μεγάλο ταξίδι σε διαφορετικές χώρες και πολιτισμούς, ένα ταξίδι στο παρόν και στο παρελ

θόν, που μας προσέφερε γνώσεις, εμπειρίες και ευχαρίστηση μέσα σε ένα κλίμα συνεργασίας και αποδοχής.

Σας ευχαριστούμε για την ευκαιρία που μας δώσατε μέσα από τη συγκεκριμένη δράση.

